

Opinia

w sprawie **zmiany ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie** dotyczącej opieki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą

1. Fundacja „Oświata Polska za Granicą, w latach 1998-2012 rokrocznie wykonywała powierzone przez Kancelarię Senatu RP zadania publiczne na rzecz Polonii i Polaków za granicą. Zrealizowaliśmy kilkadziesiąt projektów, w tym wiele długoletnich, o dużym edukacyjnym i społecznym znaczeniu m.in.:

- Program Bezpłatnej Prenumeraty dla Środowisk Polskich na Wschodzie (programem objęte było w różnych latach od 300 do 500 bibliotek, szkół, parafii i stowarzyszeń polskich w dawnych krajach ZSRR, Bułgarii, Rumunii i na Zaozniu);
- Program Uzupelniania Księgozbiorów Polskich w Bibliotekach na Obczyźnie (wysyłaliśmy polskie książki i wydawnictwa multimedialne do kilkudziesięciu bibliotek na cały świecie);
- Program Zaopatrzenia Szkół w Podręczniki i Pomoce Szkolne (dzięki dotacjom Senatu RP zaopatrywaliśmy szkoły i szkółki polskie przede wszystkim na Białorusi, w Kazachstanie, Litwie, Łotwie, Rosji i Ukrainie w materiały edukacyjne, komputery i różnego rodzaju sprzęt elektroniczny);
- Pomoc Świąteczna, którą obejmowaliśmy dzieci, ubogie rodziny, kombatantów i osoby zasłużone dla środowisk polskich na Białorusi, Litwie i Ukrainie;
- Promocja kultury polskiej: wsparcie dla Biblioteki Polskiej w Brukseli i dla Teatru Polskiego w Toronto; organizacja koncertów na Litwie, w Rosji i we Włoszech oraz kolejnych edycji Festiwalu Filmu Polskiego w Los Angeles; projekt Polska w Górach Skalistych dla młodych liderów polonijnych z USA i Kanady.

2. Fundacja dobrze wspomina długoletnią współpracę z Kancelarią Senatu RP. Wysoko ceniliśmy kompetencję, życzliwość i gotowość do pomocy pracowników zatrudnionych w działach finansowym, merytorycznym i prawnym Kancelarii, którzy opiniowali, przygotowywali umowy i rozliczali zadania.

Kancelaria stwarzała organizacjom pozarządowych możliwość prezentowania projektów najpierw na spotkaniach roboczych z ekspertami z różnych resortów, a następnie podczas posiedzeń senackiej komisji Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą.

Pewną pulę dotacji Kancelaria rozdzielala w drugiej połowie roku. Było to niezwykle ważne, gdyż nie wszystkie potrzeby środowisk polonijnych można przewidzieć, przygotowując wnioski z wielomiesięcznym wyprzedzeniem.

W trybie konkursowym, który wprowadził Departament Współpracy z Polonią i Polakami za Granica MSZ, organizacje pozarządowe takich możliwości z oczywistych względów nie miały.

3. Powrót do zapoczątkowanej w okresie międzywojennym tradycji opieki Senatu Rzeczypospolitej nad Polonią i Polakami z granicą jest ważne z dwóch powodów. Po pierwsze zachowuje ciągłość polityki naszego Państwa w obszarze polonijnym. Nasi Rodacy żyjący na obczyźnie przywiązują bardzo dużą wagę do tradycji. Jesteśmy więc przekonani, że większość środowisk polonijnych pozytywnie oceni tę zmianę.

4. Drugim powodem jest symboliczne przesunięcie akcentu z pomocy udzielanej przez MSZ czyli Rząd Polski, na pomoc, którą udziela Senat RP, czyli w głębokim sensie – NARÓD. Z takim przesłaniem umieszczaliśmy na książkach czy komputerach wysyłanych do szkół polonijnych naklejki „Dar Senatu RP”; tak też odczytujemy sentencje umieszczone na wielu Domach Polskich informujące, że powstały one dzięki dotacji Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

5. Zmiana ustawy nie umniejsza znaczenia Ministerstwa Spraw Zagranicznych, bo nie zwalnia go od ważnej roli opiniowania i kontrolowania realizacji projektów polonijnych. Zresztą MSZ ma swój fundusz pomocy, który rozdziela bezpośrednio organizacjom polskim za granicą. Powodował to pewne nieporozumienia. Współpracujące z nami organizacje (np. szkoły polskie w Niemczech) nie bardzo rozumiały, dlaczego występując o dotację z MSZ, raz mają się zwracać bezpośrednio do Konsula, a kiedy indziej, za pośrednictwem organizacji pozarządowej w Polsce.

Fundacja „Oświata Polska za Granicą” pozytywnie ocenia projekt zmiany ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Za Zarząd Fundacji
Jacek Giebułtowicz

Warszawa, 12 lutego 2016 r.